

19 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 mei 2014. Op 18 juni 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht. Op 28 augustus 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klagster is verschenen met haar echtgenoot. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen. Namens het Bisdom is verschenen [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klagster was in de jaren 1964-1968 de huishoudster van aangeklaagde en woonde uit hoofde van die functie samen met aangeklaagde in de pastorie. Aangeklaagde was pastoor van [Parochie] in [plaats].

Na enkele maanden kwam aangeklaagde op een avond de slaapkamer van klagster binnen en kroop bij haar in bed. Klagster werd hierdoor volledig overdonderd. Zij had nog nooit met een man in bed gelegen en wist niet beter dan dat je zoiets pas deed als je getrouwd was. Daar kwam nog bij dat aangeklaagde priester was. Aangeklaagde begon klagster te kussen en haar hele lichaam te betasten, waaronder haar borsten en vagina. Hij ging op haar liggen en probeerde met zijn penis binnen te dringen in de vagina van klagster. Hij drukte zijn penis zo dicht mogelijk tegen de vagina van klagster aan. Klagster herinnert zich nog dat klager een orgasme kreeg en zij zijn sperma langs haar benen voelde. De volgende dag werd er door geen van beide gesproken over wat er gebeurd was.

Korte tijd later bezocht aangeklaagde klaagster weer in haar slaapkamer, waarbij hij dezelfde handelingen uitvoerde als hiervoor omschreven. Aangeklaagde trok zich er niets van aan dat klaagster zich verzette en tegen hem zei dat zij het niet wilde.

Klaagster voelde zich schuldig over het feit dat een priester haar op deze wijze seksueel bejegende. Dit strookte niet met haar geloof, normen en waarden. Hierdoor raakte klaagster in de war en durfde er met niemand over te praten. Ook had zij moeite om 's avonds in slaap te vallen. Zij was telkens bang dat aangeklaagde langs zou komen. Op enig moment besloot klaagster om haar slaapkamerdeur op slot te doen, om zo te voorkomen dat aangeklaagde zich weer aan haar zou vergrijpen. Toen aangeklaagde dit merkte, begon hij hard op de deur te slaan en gebood hij klaagster op dwingende toon om de deur voor hem open te doen. Klaagster was bang en gehoorzaamde. Wederom pleegde aangeklaagde de handelingen zoals hiervoor omschreven.

Klaagster wilde weg uit de pastorie, maar wist niet waar zij naartoe moest. Thuis bij haar ouders had ze geen prettige tijd gehad, dus daar wilde ze niet naar terug. Daarbij durfde klaagster ook niet aan haar ouders te vertellen wat aangeklaagde haar aandeed. Ze was bang dat haar ouders haar niet zouden geloven.

Ergens in 1968 ging klaagster een weekend op bezoek bij haar ouders en daar leerde zij de man kennen die haar echtgenoot is geworden. Ze wisten al snel dat ze met elkaar zouden gaan trouwen en klaagster vertelde dit aan aangeklaagde. Toch voelde klaagster zich in zekere zin verplicht om zo lang mogelijk loyaal aan aangeklaagde te blijven en zij stelde hem voor om voor hem te blijven werken tot een maand voordat ze zou gaan trouwen. Hiermee stemde aangeklaagde in. Echter, aangeklaagde vond al snel een nieuwe huishoudster en zei tegen klaagster dat ze eerder weg kon gaan.

De hiervoor omschreven handelingen hebben gedurende vier jaren en met een frequentie van gemiddeld twee keer per maand plaatsgevonden, aldus klaagster.

2.2. Klaagster hoopte dat zij alles achter zich kon laten als ze eenmaal getrouwd was. Dit bleek niet het geval. Op seksueel gebied was klaagster heel angstig en afstandelijk. Zij is behandeld voor vaginisme. Ook had klaagster regelmatig last van buien waarin zij zich terugtrok en zich afstandelijk opstelde tegenover haar man.

Pas in november 2013 heeft klaagster voor het eerst in detail aan haar man verteld wat aangeklaagde haar destijds heeft aangedaan. Daarna heeft klaagster ook haar zoon en dochter in kennis gesteld.

2.3. Klaagster wenst erkenning te krijgen voor hetgeen aangeklaagde haar destijds heeft aangedaan. Excuses van het Aartsbisdom Utrecht zijn op zijn plaats. Erkenning en excuses zijn voor klaagster essentieel om haar leven op een positieve manier vorm te geven.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat gelet op de periode waarin het misbruik plaats zou hebben gevonden, het niet eenvoudig is daarover nadere informatie te vergaren. Echter, gelet op het aanwezige steunbewijs dient, aldus [naam], geconcludeerd te worden dat de door klaagster omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn. Hierbij maakt hij wel het voorbehoud dat de klagers in de andere zaken minderjarige waren ten tijde van het gepleegde seksueel misbruik door aangeklaagde, terwijl klaagster meerderjarig was.

[Naam] heeft ter zitting namens het Aartsbisdom spijt betuigd en excuses aangeboden voor hetgeen aangeklaagde klaagster destijds heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 50 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende de vier jaren dat klaagster als huishoudster voor aangeklaagde werkte, heeft aangeklaagde klaagster met een frequentie van twee maal per maand 's avonds in haar slaapkamer bezocht. Aangeklaagde ging dan bij klaagster in bed liggen, kuste en betastte haar en probeerde vaginaal bij haar binnen te dringen, waarbij aangeklaagde telkens tot een orgasme kwam.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door twee reeds gegrond verklaarde klachten, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2011T369 en 2012T754. In beide zaken is door de Klachtencommissie aannemelijk geacht dat aangeklaagde de betreffende klagers heeft gekust, betast en met zijn penis is binnengedrongen in de vagina c.q. anus van de desbetreffende klagers.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien draagt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende bij om het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde aannemelijk te achten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was de huishoudster van aangeklaagde en was in die zin van hem afhankelijk. Aangeklaagde wist dat klaagster niet zomaar ergens anders heen kon om te werken en/of te wonen. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen, als werkgever, maar ook als geestelijke.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Ambtshalve merkt de Klachtencommissie op dat klaagster bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 september 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.